

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Katalina Azpiroz Alda

*Berastegi,
Gipuzkoa
(1910-2011)*

Aurkibidea



Biografia



Bengoetxe baserrian jaio zen 1910ean. Ama 5 urte zituenean hil zitzaion eta aita ere handik gutxira. Anaia zaharrena apaiz egin zen eta Usurbilera destinatu zuten. Katalina anaiarekin batera Usurbilen bizi izan zen urte askoan. Anaia hil zenean, Andoainen zuen pisura joan zen bizitzera eta hango elizan laguntzen ibiltzen zen. 95 urte ingururekin Berastegira itzuli zen bizitzera, iloba baten etxera. Elkarrizketan tarteka bere iloba Juliana Goienetxeak ere hitz egiten du.

Zintak

BRS-024

- **Proiektua:** Berastegiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirrebeña, Aintzane
- **Data:** 2009-06-19
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider
- **Transkribatzailea(k):** Elexpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. Besteei laguntzen pozik

- **Erref:** BRS-024/004
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:08:47. **Bukatu:** 00:10:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

<p>Ez du inoiz izan ezkontzeko gogorik. Lan ugari egin izan du besteentzat. Anaia apaizari eta baserriko anaiari lagundu izan die bere bizi guztian.</p>

Transkripzioa

-Nobiorik ba al zenduken?

-Ez, sekula ez nun izan nobioiken. Pretendentek bai. "Así!". Baiño ez nun bokazioik ezkontzeko. Ez nun.

-Pobrek zielako edo?
 -Ez. Ni're probrea nitzen.
 -Aberatsa etorri bazen igual...
 -Ez, ez. Ez nun bokazioik nik ezkontzeko. Ez nun. Jainkoan izenen, iñor etortzen zana praille, monja, debalde eman jaten eta hantxe, lanen. Bai. Ni bizikera huaxe izan zat. Debalde eman. Monjak eta fraillek eta esken zebiltzenai debalde jaten eman.
 -Eta gero gabe'e ez zan ordun kotxeik eta denak honen etxea.
 -Nee etxea denak lo eitteko.
 -Ostatue.
 -Eta debalde denai ematen nien. Lana pranko eginda det besteentzako, e. Pozik nao baiño esan nahi nuke lana ere bai.
 -Eta ez zendun pentsau monja sartzea?
 -Ez. Anaia apaiza zan eta anaia apaizai laguntzea bidezkoa billatu nun, zergatiken haik'e kanpoko emakume bat hartu behar zuen eta apaiza batentzako arreba bezelakoik ez da. "Las cosas como son". Eta anaia apaizakin, hue bizi zan arte. Eta geo hue ejerziziotaa edo juaten zanen, ordun baserria juaten nitzen laguntzea, lanen laguntzea. Baserrin anaia bakarra, ona gendun anaia baserrikoa're, hari laguntzea. Hola bizittu gea, batat besteai lagunduz. Eta hola.

2. Ura eta argia etxean

- **Erref:** BRS-024/007
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:14:01. **Bukatu:** 00:15:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Berak beti ezagutu izan du argia etxean, kinkak ere ezagutu ditu. Etxe aurrean zuten iturria, eta iturri ondoko askan garbitzen zituzten arropak.

Transkripzioa

-Eta zu umia ziñanian etxian urik eta argirik bazeuan?
 -Bai, bai. Bengoetxen argie eta dena bazien.
 -Zu txikie ziñela ere bai, ezta?
 -Baita're. Ni txikie nitzela ya argie bazan. Gure etxen bazan orduako argie.
 -Hola ez al zendun ezautu kinkeekin?
 -Kinkea ezautu nun. Kinkea ezautu nun.
 -Beti-beti ez zan izango argie, baiño kinkekin aitzen ziela aittuta dauket nik.
 -Eta sukalde epelen eoten zan gue aitta-zana, eta hola epel-epelen sue ederrakin, egurre're asko izaten zen, eta ondo. Ondo bizittu giñen.
 -Eta ura?
 -Ura bai, asko.
 -Etxean, fregaderan?
 -Bai, bai. Etxe aurreko alden gendun aska haundi bat eta itturri earra, eta erropak garbitzeko eta dena, oso ederki.
 -Oain'e hantxe dao hue.
 -Adelantatutako baserrie zan.
 -Erropak eskuz?
 -Eskuz garbitzen zien, eta geo akclaratu ba aska bertan gendun, ta akclaratu ba ondoko askan. Eta lixuba esaten zitzaion, eta hue zanen, berriz, errekaa

juaten giñen. Eta errekan sartu ondoko hontaaño ta lixue jotzen. Ta hola. Baiño geo adelantatu zan itturrie etxe ondoa ekartzea, ta ordun ondo. Hola bizittu giñen.

3. Anaia apaiz egin artekoak

- **Erref:** BRS-024/011
- **Iraupena:** 0:02:42. **Hasi:** 00:18:13. **Bukatu:** 00:20:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Baserría » Baserriko lanak » Artzaintza
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Anaiak Gasteizen ikasi zuen apaiz izateko. Ikasketa haiek ordaintzeko diru-laguntzak bazeuden, baina baserri baten jabe izanez gero ez zituzten ematen. Nola edo hala moldatu ziren, hala ere, hura ordaintzeko. Anaiak 22-23 urte zituen apaiz egin zenean, eta Arantzazun meza eman zuen egunean ardiekin gertatutakoa kontatzen du.</p>

4. Anaia apaiz egindakoan bizitakoak

- **Erref:** BRS-024/012
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:20:55. **Bukatu:** 00:22:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Anaia apaiz egindakoan, Zumaian egon zen denbora askoan, eta geroago, Usurbilen. Anaiari laguntzera joan zen Katalina Usurbilera.

5. Eskolara txintxo joandakoa

- **Erref:** BRS-024/014
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:25:37. **Bukatu:** 00:27:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

Umetan eskolara txintxo joaten ziren. Eguraldi txarra zenean eskolara joateko nola moldatzen ziren azaltzen du. Maistrak hiru aldiz aukeratu zuen Katalina udaletxeko balkoitik diskurtsoa botatzeko. Diskurtsoa nola izaten zen azaltzen du.

6. Eskolan ikasle fina izandakoa

- **Erref:** BRS-024/016
- **Iraupena:** 0:03:11. **Hasi:** 00:27:24. **Bukatu:** 00:30:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorak

Laburpena:

<p>Eskolako maistra Leongoa zen, eta Katalinari uzten zion etxeko ardura kanpora joaten zenean. Eskolan erdaraz ikasten zuten. Maistrak ikasleak zigortzen zituztenean, Katalina uzten zuen haiek zaintzen. Zer ikasten zuten aipatzen du.</p>

7. Sokasalto eta abestiak

- **Erref:** BRS-024/019
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:33:06. **Bukatu:** 00:34:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

<p>Sokasaltoan ibiltzen ziren jolasean, eta orduko kanta bat abesten du.</p>

Transkripzioa

-Eta jolasteko astirik eukitzen zenden?
-Bai, soka ibiltzen giñen, soka dantzan. Soka erai eta han saltok ein, eta bai.
-Zeozer kantau soka?
-Soka? Bi neska koskor hasten zien eta haik zeatu ta guk han saltoka eitten giñun eta.
-Kantatuz ala kontatu itten ziñuen?
-Kantatu're bai. Kantatu're bai. Kantatzeko're afizioa banun-eta.
-Ta ze kantatzen zan soka?
-"En la calle de amargura iba la virgen llorando, encontró una mujercita que iba vestida de blanco. Le preguntó mujer cristiana, has visto Jesus amado. Si señora, ya le he visto, por aquí le han pasado. Una cadena arrastrando, de allá las iban tirando, san Juan Y Madalena les iban acompañando. San Juan le dijo a la virgen, caminemos al calvario, caminito, caminito, caminito de la cruz".
-A, ze politta.
-Hola. Belaxe ikasten giñun eta garai haitan. Ordun burue argie, oin burugogortuk gaude baiño.

8. Pilota eta kanikak umetan

- **Erref:** BRS-024/020
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:34:46. **Bukatu:** 00:35:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Pilotan ibiltzen ziren, baina mutilen kontua zelakoan, erreparoa ematen zien. Kanikatan ere aritzen ziren.

9. 'Pernando amezketarra'ren bertsoak

- **Erref:** BRS-024/023
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:38:28. **Bukatu:** 00:39:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

Laburpena:

<p>Pernando amezketarraren kanta abesten du. Behin bertso haiek kantatu zituzteneko anekdota kontatzen du.</p>

10. Ama gazterik hil zitzaien

- **Erref:** BRS-024/025
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:40:13. **Bukatu:** 00:41:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Osasun-zentroak

Laburpena:

Ama oso gazterik hil zitzaien, eta seme-alabak zain egoten ziren hura zerutik noiz etorriko. Lehen zer mediku zeuden eta ama ospitalera nola eraman zuten azaltzen du.

11. Lehen nola janzten ziren

- **Erref:** BRS-024/030
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:44:47. **Bukatu:** 00:45:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Amari gustatzen zitzaion arropan zeuden azken joerak jarraitzea. Zer arropa janzten zuten normalean azaltzen du: soinekoa, xala, zapatak...

12. Arropa dotorea eramatea gustuko

- **Erref:** BRS-024/032
- **Iraupena:** 0:00:51. **Hasi:** 00:46:11. **Bukatu:** 00:47:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Elizara joaten hasi zirenean, dotore jantzten ziren. Amak Tolosako denda batetik erosten zituen soinekoak, eta arropa dotorea izaten zen.

13. Komunioko jantzia eta gurasoen osasuna

- **Erref:** BRS-024/034
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:47:19. **Bukatu:** 00:49:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Komunioa egiteko, alaba zaharrenarentzako egin zen soineko berria, eta atzetik zetozen alabek ere hura erabili zuten. Komunioko arropa zer-nolakoa zen azaltzen du. Katalinak komunioa egin zuenean, aita gaixo zegoen, eta negarrez hasi zen alaba komunioko soinekoarekin ikusi zuenean. Ama hil zenean, hura zerutik noiz etorriko zain egoten ziren.

14. Komunioa egiteko ikasten

- **Erref:** BRS-024/038
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:55:02. **Bukatu:** 00:56:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Komunioa egiteko, apaizarekin nola ikasten zuten azaltzen du.

15. Komunioko jantzia eta prestaketak

- **Erref:** BRS-024/041
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:58:58. **Bukatu:** 01:00:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Komunioa egiteko, ahal zen arropa eramaten zuen bakoitzak. Baina beren etxean, hartarako prestatutako soineko dotorea jantzi zuten neskek. Soinekoa nolakoa zen azaltzen du. Dotrinako galderak nola egiten zizkieten aipatzen du.

Azpiroz Alda, Katalina | ahotsak.eus Orr.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-15

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com